

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 8. marts 2018 af Østre Landsrets 21. afdeling
(landsdommerne Henrik Gam, Taber Rasmussen og Julie Skat Rørdam).

21. afd. nr. B-1578-16:

Forsikrings-Aktieselskabet ALKA

(advokat Nicolai Mailund Clan)

mod

Indstævnte

(advokat Gert Willerslev Jakobsen, besk.)

Odense Rets dom af 13. juni 2016 (BS 8-1787/2012) er anket af Forsikrings-
Aktieselskabet ALKA (herefter ALKA) med påstand om frifindelse, subsidiært mod beta-
ling af et mindre beløb.

Indstævnte *Indstævnte* der er meddelt fri proces, har efter sin endelige påstand påstået
appellanten tilpligtet at betale 3.204.320,97 kr. med tillæg af rente af 913.093,18 kr. fra
den 11. marts 2010 og af restbeløbet på 2.291.227,79 kr. fra sagens anlæg.

Indstævnte har opgjort hovedposterne i sit krav således:

Afholdte helbredelsesudgifter og andet tab	637.765,65 kr.
Fremtidige helbredelsesudgifter og andet tab	<u>2.566.555,32 kr.</u>
I alt	3.204.320,97 kr.

Forklaring

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af *Indstævnte* der har forklaret, at hun senere blev orienteret om, hvorledes ulykken, der indtraf den 14. januar 2005, var sket. En ung mand havde netop fået sin nye, hurtige bil, som han havde lejet i Tyskland og nu ville teste på motorvejen. Han kørte med speederen i bund, samtidig med at han ordnede sit kørselsregnskab på computeren, da han overså hende og påkørte hendes bil bagfra med en hastighed på ca. 250 km/t. Selve ulykken husker hun ikke bortset fra, at hun svagt har en erindring om voldsomme smerter, og at hun tænkte: ”Nu dør jeg”. Efter ulykken kom hun i marts på rehabiliteringscentret i Brædstrup og opholdt sig her indtil juni 2005, hvor hun kom hjem til sin egen bolig, da man ikke kunne gøre mere for hende på centret. Det gik kun meget langsomt fremad. Først den følgende sommer – 2006 – var hun i stand til ved egen hjælp at bevæge sig uden for sin grund, og i løbet af denne sommer kom hun igen på rehabiliteringsophold. De forskellige former for behandling og støtte, som hun modtager og følger i dag, er uændrede i forhold til hendes forklaring for byretten. En I-pad eller computer, som hun ellers nok ville kunne have glæde af som middel til at bryde sin isolati-on i hverdagen, er hun ude af stand til betjene. Med de skader, der overgik hende ved ulyk-ken, er det ikke muligt for hende at tillære sig de fornødne færdigheder.

Procedure

Parterne har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med deres påstandsdokumen-ter, ALKAs af 4. januar 2018 og *Indstævnte* af 3. januar 2018.

Supplerende retsgrundlag

Af betænkning nr. 976/1983 om udmåling af erstatning ved personskade og tab af forsør-ger fremgår af bemærkningerne til de enkelte bestemmelser blandt andet:

”Til § 1.

[...]

Udtrykket »andet tab« omfatter udgifter, som skadelidte har i tiden umiddelbart efter skaden, men hvis størrelse og sammenhæng med skaden måske vanskeligt kan dokumenteres. Efter bestemmelsen i § 15, stk. 1, i ikrafttrædelsesloven til straffeloven, som nu foreslås ophævet, jfr. bemærkningerne til § xx nedenfor,

er der f.eks. tidligere ydet erstatning for forstyrrelse i stilling og forhold til personer under uddannelse, som har fået uddannelsen forlænget. Der er ikke tilsigtet nogen ændring i denne praksis, og erstatning herfor vil nu kunne ydes som erstatning for »andet tab«. Udtrykket er endvidere anvendt for at udelukke en for restriktiv praksis med hensyn til erstatning for helbredelsesudgifter. De ovenfor nævnte udgifter til fremtidige hjælpemidler, der næppe direkte kan siges at være »helbredelsesudgifter«, vil således kunne henføres til »andet tab«. Derimod vil erstatning for udgifter f.eks. til antagelse af hushjælp eller fremmed hjælp i forbindelse med skaden og et derpå følgende sygeleje skulle ydes efter reglerne i § 2 om tabt arbejdsfortjeneste.

I *stk. 3* er det bestemt, at værdien af arbejdet i hjemmet ligestilles med erhvervsindkomst. Bestemmelsen har betydning i forhold til reglen i § 2 om tabt arbejdsfortjeneste og reglerne i §§ 5-7 om erhvervsevnetab. Der henvises nærmere til bemærkningerne til disse bestemmelser, især § 5.

Til § 2.

[...]

Med hensyn til *hvad* der erstattes, er der ikke tilsigtet nogen ændring i gældende retspraksis, bortset fra at det nu bestemmes, at arbejde i hjemmet ligestilles med erhvervsindkomst. Udgifter til ekstra hushjælp, hvor en hjemmearbejdende ægtefælle eller samlever er kommet til skade, skal således erstattes efter reglerne om tabt arbejdsfortjeneste. I almindelighed skal erstatningen fastsættes til det beløb, som det koster at få andre til at varetage de funktioner, som den hjemmearbejdende varetog, jfr. nærmere bemærkningerne til § 5.

[...]

Til § 5.

[...]

Ifølge § 1, stk. 3, ligestilles *værdien af arbejde i hjemmet* med erhvervsindkomst. Den situation, der først og fremmest haves for øje i det følgende er, at en hjemmegående ægtefælle eller samlever med mindreårige hjemmeboende børn kommer til skade. Også her skal der ydes fuld erstatning. Dette medfører, at erstatningen skal fastsættes, således at den dækker de udgifter, der ville være forbundet med antagelse af hushjælp til at udføre de funktioner, som den tilskadekomne hidtil har udført, men ikke længere kan udføre, navnlig madlavning, rengøring og pasning af eventuelle børn. Erstatningsberegningen er individuel. I en børnerig familie vil erstatningen eksempelvis være højere, end hvis der ingen børn er. Hvis begge ægtefæller har udearbejde, nedsættes erstatningen ikke, selv om husarbejdet må udføres i »fritiden«. Årslønnen for den tilskadekomne skal også her fastsættes ud fra en vurdering af livsforløbet. Det bevirker, at erstatningen ikke kan beregnes med udgangspunkt i den aktuelle årsløn svarende til udgifterne ved antagelse af fremmed hjælp, idet »husmoderpligterne« - i hvert fald hvis der er børn - må antages at blive mindre med alderen.”

Landsrettens begrundelse og resultat

Sagen har for landsretten alene angået, hvorvidt *Indstævnte* har krav på yderligere erstatning vedrørende helbredelsesudgifter og andet tab i medfør af EAL § 1 og 1 a, til dels

subsidiært § 2. Af sagen fremgår, at ALKA har udbetalt ca. 4,5 mio. kr., herunder 20.513,71 kr. vedrørende helbredelsesudgifter og andet tab, til *Indstævnte*

Efter Retslægerådets udtalelser, herunder navnlig besvarelsen af spørgsmål 3, 4, 5a, 5b og 8, lægger landsretten til grund, at de i spørgsmål 3 a - f,i-vii opregnede udgifter har en lindrende effekt på *Indstævnte* symptomer og i et vist omfang har en forebyggende effekt i forhold til forværring af tilstanden og dermed i et vist omfang er med til at sikre *Indstævnte*

funktionsevne. Landsretten tiltræder derfor, at disse udgifter, både de afholdte og de fremtidige, i det omfang de er med til at sikre *Indstævnte* funktionsevne, som udgangspunkt er omfattet af ”andet tab” i erstatningsansvarslovens §§ 1 og 1a. Det nærmere omfang fremgår ikke af Retslægerådets besvarelse. Den udgift, der kan kræves betalt i medfør af erstatningsansvarslovens §§ 1 og 1a, er den dokumenterede merudgift, idet der skal tages højde for, at *Indstævnte* også uden skaden ville have haft udgifter til f.eks. fodterapeut og tandlæge, og idet der skal ske fradrag for eventuelt offentligt tilskud. Det er ikke ved bevisførelsen godtgjort, at behandlinger i det opgjorte omfang, ud over det der dækkes af det offentlige, er rimelige og nødvendige. Vedrørende behandlingsbehovets tidsmæssige udstrækning har *Indstævnte* forklaret, at hun ikke tror, at hun i al fremtid skal bruge akupunktur. Der er ikke i øvrigt fremlagt dokumentation til støtte for opgørelsen af de fremtidige udgifters tidsmæssige udstrækning.

Den del af *Indstævnte* krav på transportudgifter, der vedrører transport til de behandlinger, der er omfattet af erstatningsansvarslovens § 1, kan også kræves erstattet, idet der dog ikke under sagen er dokumenteret et behov ud over det, der kan dækkes ved de offentlige ordninger, herunder handicapkørsel. De øvrige opgjorte transportudgifter relaterer sig til *Indstævnte* residuale livsudfoldelsesmuligheder efter skaden og kan ikke kræves erstattet efter erstatningsansvarslovens § 1. De opgjorte udgifter til fremtidig transport kan henses til den usikre karakter som følge af skadelidtes fremtidige valg af bopæl og behandler ikke erstattes efter erstatningsansvarslovens § 1 a.

Indstævnte erstatningsopgørelse omfatter endvidere en række poster til ændringer i *Indstævnte* bolig og hjælpemidler. Udgifter til hjælpemidler og til ændring af bolig er blandt de udgifter, som ifølge betænkning nr. 976/1983 kan være omfattet af ”andet tab” i erstatningsansvarslovens § 1, idet det kan være nødvendigt at tilpasse køkken, bad og toiletter efter skadelidtes handicap. Det forhold, at *Indstævnte* har fået erstatning for varigt mén, udelukker ikke erstatning for sådanne udgifter. Landsretten tiltræder af de grunde, der

er anført af byretten, at der i en sag som den foreliggende ikke kan stilles strenge krav til den tidsmæssige sammenhæng mellem skaden og de udgifter, der kan erstattes som ”andet tab” efter erstatningsansvarslovens § 1. Jo længere tid der går, desto større krav må dog stilles til sandsynliggørelse af sammenhængen med skaden. For en del af disse poster i erstatningsopgørelsen mangler dokumentation for udgifternes sammenhæng med skaden, ligesom en del har karakter af almindeligt indbo eller dagligdags fornødenheder, som ikke efter deres karakter kan anses for omfattet af erstatningsansvarslovens § 1.

De opgjorte afholdte og fremtidige udgifter til løbende vedligeholdelse af hus og have har ikke karakter af udgifter, der har til formål at sikre eller forbedre skadelidtes funktionsevne, og kan ikke anses som ”andet tab” efter erstatningsansvarslovens §§ 1 og 1 a. Efter ordlyden af og forarbejderne til erstatningsansvarslovens § 1, stk. 3, § 2 og § 5 kan udgifterne heller ikke sidestilles med det husmoderarbejde, der kan kræves erstattet efter reglerne om tabt arbejdsfortjeneste.

Af det ovenfor anførte fremgår, at alle de erstatningsposter, der efter det anførte som udgangspunkt kan kræves erstattet som ”andet tab” efter erstatningsansvarslovens §§ 1 og 1 a er behæftet med usikkerhed. Henset til at dette til dels skyldes omfanget og karakteren af de skader, som *Indstævnte* pådrog sig ved ulykken, finder landsretten, at der bør tilkendes *Indstævnte* et skønsmæssigt beløb, der passende kan ansættes til 200.000 kr.

Under hensyn til sagens principielle karakter ophæves sagens omkostninger for begge instanser.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom ændres, således at Forsikrings-Aktieselskabet ALKA til *Indstævnte* skal betale 200.000 kr. med procesrente fra den 11. marts 2010.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til den anden part eller til statskassen for by- eller landsret.

Det idømte skal betales inden 14 dage efter denne doms afsigelse.

(Sign.)

— — —
Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den 08-03-2018

Bjørn Sørensen
kontorfuldmægtig